

Mr Vladan Jovanović
Institut za noviju istoriju Srbije

**„Urban History Association Third Biennial Conference”,
Arizona State University,
Tempe, 19–22. oktobar 2006.**

Udruženje za „urbanu istoriju”, tj. izučavanje razvoja gradskih naselja (UHA) je vodeći američki naučni forum te vrste sa preko 400 aktivnih članova. Ova organizacija je veoma usko povezana kako sa državnim tako i sa elitnim privatnim univerzitetima na prostoru SAD-a. Na svom trećem bijenalu, čelnici UHA su rešili da listu učesnika prošire gostima iz drugih krajeva sveta, pa je tako bilo nekoliko (mladih) naučnika sa prostora Evrope, Azije i Afrike. Pored istoričara, na konferenciji su učestvovali i urbanisti u pravom smislu te reči (arhitekti, inženjeri), istoričari umetnosti, politikolozi i sociolozi. Brojna predavanja su organizovana u 36 panela i okruglih stolova koji su održavani u centralnoj zgradi Državnog univerziteta Arizone u Tempeu (Memorial Union). Sam čin otvaranja skupa i registracija učesnika izvedeni su u Nelsonovom centru likovnih umetnosti (Nelson Fine Arts Center), koji je smešten u zapadnom delu univerzitetskog kampusa. Sve sale i amfiteatri u kojima su držana predavanja bili su opremljeni neophodnom tehnikom, čime je tok prezentacija i diskusija učinjen zanimljivijim, što je odgovaralo i samoj prirodi skupa. Da bismo ilustrovali raznolikost tema koje su bile zastupljene, pomenućemo nazive samo nekih radionica: „Urbana istorija i javna istorija”, „Privreda urbane ekspanzije“, „Država i urbani razvoj”, „Urbana forma i sporna nacionalnost” i sl. Nekoliko panela je bilo geografski lokalizovano na pojedine svetske regije (npr. Japan, Afrika, zapadna Evropa, SAD i sl.), dok su plenarne sednice vodili najpriznatiji stručnjaci iz oblasti urbane istorije. Poslednjeg dana konferencije za učesnike je priredena ekskurzija „Densification of Phoenix” na kojoj je bilo reči o zgušnjavanju širokih oboda prestonice Arizone i uspešnom rešavanju problema pijaće vode, zbog kojih je ova „pustinjska komuna” munjevito izrasla u peti grad po broju stanovnika u SAD. Prolazeći kroz egzotične subtropske predele učesnici su mogli razgledati indijanske rezervate, mondensko naselje Skotsdejl, kao i ekstreme grada Finiksa razlomljenog u sjaju bogatih poslovnih zgrada i siromaštvu njegovih južnih kvartova. Organizacija ove velike konferencije bila je u rukama profesorke istorije dr Vendi Plotkin (Wendy Plotkin, College of Liberal Arts and Sciences, Department of History, ASU).

Dr Zoran Janjetović
Institut za noviju istoriju Srbije

**Međunarodni naučni skup „Agrarne reforme, etnodemografske
promene i kulturni procesi u jugoistočnoj Evropi od kraja
XVIII veka do naših dana”,
Tibingen, 2–4. novembra 2006.**

Ovaj međunarodni skup je održan u Tibingenu, u Nemačkoj, od 2. do 4. novembra 2006. u organizaciji Instituta za podunavsko-švapsku istoriju i zemljopis. Institut je

specijalizovan za izučavanje geografije, istorije, jezika i folklora nemačkih nacionalnih manjina u jugoistočnoj Evropi, ali se njegov krug interesovanja nipošto ne ograničava samo na teme usko vezane za njegovu glavnu delatnost. Naprotiv, on predstavlja pravi centar za izučavanje jugoistočne Evrope u pokrajini Baden-Virtemberg. Pored ostalih aktivnosti, Institut svake godine organizuje i naučne skupove sa različitim temama, a ovogodišnji je bio posvećen nekim od suštinskih pojava i procesa koji su uobličavali jugoistočnu Evropu tokom poslednjih nekoliko vekova.

Na skupu je učestvovalo četrnaest naučnika iz Nemačke, Austrije, Srbije i Mađarske, od kojih neki spadaju u sam historiografski vrh u ovoj oblasti. Skup je otvorio vrlo ugledni profesor Slobodnog univerziteta u Berlinu Holm Zundhausen (Sundhaussen) izlaganjem „Utilitarizam, nacionalizam, socijalno pitanje i socijalizam: četiri konteksta agrarnih reformi u jugoistočnoj Evropi (u XIX i XX veku)” u kome je ukazavši na značaj gore navedenih faktora u sprovođenju agrarnih reformi oslikao glavni okvir u kome se više ili manje kretala većina referata. Dr Gerhar Sevan (Seewann) iz minhenskog Jugoistočnog instituta je govorio o kolonizaciji Ugarske u vreme prosvetnog apsolutizma i brojnim etničkim promenama koje je ona donela. Skladna dopuna njegovog referata na studiji jednog slučaja je bio referat dr Norberta Španenbergera (Spannenberger) iz Lajpciga, dok je dr Karl-Peter Kraus (Krauss) iz instituta-domaćina, govorio o uticaju ukidanja kmetstva u južnoj Bačkoj na etno-demografske promene u toj oblasti. Dr Ditmar Miler (Dietmar Müller) iz Lajpciga je takođe govorio o etničkom momentu u agrarnim reformama i tokom kolektivizacije u Jugoslaviji i Rumuniji, s posebnim akcentom na vlasničkim pravima. Prof. dr Ditmar Nojtac (Dietmar Neutz) sa Univerziteta u Frajburgu je posmatrao slične pojave i procese kod Nemaca u crnomorskoj oblasti u Rusiji posle 1861. Dr Zoran Janjetović iz Instituta za noviju istoriju Srbije iz Beograda se pozabavio odrazom ekonomske „borbe za zemlju” između Srba i Nemaca u Vojvodini u publicističkom delu Radoslava Markovića. Prof. dr Ginter Šedl (Günter Schödl) iz Berlina je napravio paralelu „nacionalnih ciljeva” kolonizacija u Habsburškoj monarhiji i Nemačkoj pre Prvog svetskog rata, dok je prof. dr Gert fon Pistolkors (von Pistohlkors) iz Getingena dao još jedan komparativistički doprinos skupu na primeru agrarnih reformi u Estoniji i Litvaniji posle 1919. Jovica Luković iz Frankfurta je izneo niz ideja o značaju agrarne reforme u međuratnoj Jugoslaviji za „stvaranje nacije”, od kojih su neke izazvale živu diskusiju.

Poslednjeg dana skupa je prof. dr Jožef Vonjo (József Vonyó) sa Univerziteta u Pečuju govorio o socijalnim i nacionalnim razlozima proterivanja Nemaca iz Mađarske posle Drugog svetskog rata, dok je dr Ranka Gašić iz Instituta za savremenu istoriju iz Beograda govorila o agrarnoj reformi i njenim posledicama u Jugoslaviji posle 1945. Svojevrstu završnicu skupa je predstavljao referat profesora dr Petera Jordana o agrarnoj problematici tranzicionih zemalja jugoistočne Evrope od 1989. do danas. Direktor Instituta za podunavsko-švapsku istoriju i zemljopis prof. dr Horst Ferster (Förster) je u svom završnom izlaganju sumirao rezultate ovog vrlo uspešnog naučnog skupa. Očekuje se da će se tokom sledeće godine pojaviti i zbornik referata koji će približiti skup široj naučnoj javnosti.